

METINĖ EPLSAF 2016 METŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Įgyvendindamos Pagalbos maistu ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programas paramai iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo gauti (toliau – veiksmų programos), Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybės narės iki kiekvienų metų birželio 30 dienos privalo pateikti Europos Komisijai (toliau – EK) metines veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitas. Kasmet teikiamose ataskaitose apžvelgiama veiksmų programų įgyvendinimo pažanga atsižvelgiant į pagrindinius finansinių ir fizinių rodiklių pasiekimus.

Bendra informacija

2016 m. pokyčių EPLSAF valdymo ir kontrolės sistemoje neįvyko.

Projekto vykdytojas

Projekto vykdytojas pakeistas 2016 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 11 d. nutarimu Nr. 461, atsižvelgiant į tai, kad tarpinė institucija, atsakinga už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (toliau – EPLSAF) lėšų tinkamą ir teisėtą panaudojimą, tikrindama projekto vykdytojo – valstybės įmonės Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros (toliau – LZŪMPRRA) įgyvendintų projektų pirkimų dokumentaciją, užregistruoja įtariamus viešųjų pirkimų pažeidimus.

Projekto partneriai

EPLSAF projektų partneriai 2016 m. buvo visos (60) Lietuvos savivaldybių administracijos ir 3 atrinktos nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO):

- labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“;
- Lietuvos Raudono Kryžiaus draugija;
- Marijampolės krašto samariečių bendrija.

Lyginant EPLSAF lėšomis finansuojamų projektų partnerių pokyčius su įgyvendintu trečiuoju projektu, dvi savivaldybės (Šiaulių rajono ir Pakruojo rajono) apsisprendė 2017 m. projektą įgyvendinti be NVO pagalbos, viena savivaldybė (Kazlų Rūdos rajono) – bendradarbiauti su Marijampolės krašto samariečių bendrija.

Iš esmės situacija partnerystės aspektu beveik nesikeičia – pusė savivaldybių administracijų projekto veiklas įgyvendino vienos pačios savarankiškai, kita pusė dirbo kartu su viena pasirinktu 3 NVO.

EPLSAF tikslinė grupė

Kaip apibrėžta veiksmų programoje, vadovaujanti institucija kartu su socialiniais partneriais yra priėmusi sprendimą, kad asmenys tinkami būti tiksline grupe bus pripažįstami vadovaujantis 2013 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos piniginės paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo nuostatomis. Paramos gavėjais yra laikomi asmenys, kurių vidutinės mėnesinės pajamos neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) 1,5 dydžio per mėnesį (t. y. 153 eurai). Savivaldybių administracijos turi teisę tam tikrais atvejais taikyti išimtį (pvz., netekto maitintojo, sunkios ligos ir pan.) ir nustatyti didesnę gaunamą dydį, bet ne daugiau kaip 2 VRP (t. y. 204 eurai).

Bendras 2016 m. individualių asmenų skaičius, gavusių EPLSAF paramą sudarė 218.769 asmenis arba 7,66 proc. bendrojo visų Lietuvos gyventojų skaičiaus. Lyginant su 2015 m. EPLSAF paramą gavo 9,56 proc. Lietuvos gyventojų, 2014 m. – 9,35 proc.

2014–2016 m. laikotarpiu mažėjant bendram Lietuvos gyventojų skaičiui, mažėjo socialinės paramos gavėjų skaičius, taip pat mažėjo ir EPLSAF paramos gavėjų skaičius. EPLSAF paramą gavusių labiausiai skurstančių asmenų skaičius 2016 m. sumažėjo beveik 13 proc. (218.769 asmenys) lyginant su 2015 m. (250.560 asmenų) ir daugiau nei 19 proc. palyginus su 2014 m. paramą gavusių asmenų skaičiumi (272.113 asmenų).

Stebėdama tokias tendencijas, vadovaujanti institucija, vadovaudamasi veiksmų programos ir Reglamento Nr. 223/2014 17 str. 4 d. nuostatomis, 2017 m. numatytame vykdyti struktūrinio EPLSAF galutinių paramos gavėjų vertinimo tyrime, nepriklausomiems vertintojams kelia papildomą užduotį – išsiaiškinti esmines priežastis, sąlygojančias EPLSAF galutinių paramos gavėjų grupės asmenų skaičiaus mažėjimą, pateikti įžvalgas ir rekomendacijas, siekiant, kad paramą maistu gautų kaip galima didesnis mažas pajamas gaunančių Lietuvos gyventojų skaičius.

Kaip asmuo gauna EPLSAF paramą?

Kreipdamasis dėl paramos, asmuo užpildo prašymą EPLSAF paramai gauti savo savivaldybėje (seniūnijoje). Prašyme nurodomi duomenys apie asmenį, bendrai gyvenančius asmenis, asmens ir bendrai gyvenančių asmenų veiklos pobūdis, gaunamos pajamos bei kita paramai gauti reikalinga informacija.

Projektų atranka ir įgyvendinimas

Projektų atranka – valstybės projektų planavimas.

2016 m. buvo įgyvendinamas projektas „Parama maisto produktais III“, kurio įgyvendinimo metu panaudota 11.404.777,00 eurų iš planuotų 16.417.000,00 eurų. Už šias lėšas buvo nupirkta 15 rūšių skirtingų maisto produktų, kurių dalinimas vyko: 2016 m. vasario, balandžio, birželio, rugpjūčio, spalio ir gruodžio mėn. (viso šeši dalinimai).

Visi tikslinės grupės atstovai gavo vienodus maisto produktų krepšelius. Maisto produktai atskirų dalijimų metu buvo rotuojami: pirmojo, trečiojo ir penktojo dalijimų maisto produktų krepšelių sudarė: aliejus, ryžiai, įvairių grūdų kruopos, konservuotos daržovės, sausainiai, saldintas sutirštintas pienas ir greito paruošimo avižų košė; antrojo, ketvirtojo ir šeštojo dalijimų metu: cukrus, griekiai, žirniai, mėsos konservai, sausi pusryčiai, greito paruošimo kviečių košė, miežinės kruopos ir makaronai.

Su kiekvienu projektu maisto produktų krepšelis tampa vis daugiau subalansuotas, t. y. papildomai prie ilgo galiojimo įvairių rūšių kruopų, makaronų, cukraus, aliejaus, konservuotos mėsos, papildomai įvestos konservuotos ankštinės daržovės. Atsižvelgiant į tai, kad tarp tikslinės grupės asmenų nemaža dalis yra vaikų iki 15 m. amžiaus, todėl maisto produktų sąrašė yra ir „emocinių“ produktų, pvz., sausi pusryčiai, saldintas sutirštintas pienas ir sausainiai.

Lyginant 2016 m. rodiklius su praėjusiais metais beveik dvigubai daugiau išdalinta konservuotų daržovių ir saldinto sutirštinto pieno, 30 proc. daugiau mėsos konservų, trečdaliu mažiau cukraus, kitų rodiklių duomenys (miltai ir kiti krakmolingi produktai, paruoštas maistas) skiriasi minimaliai.

Bendrieji rodikliai***Išteklų rodikliai***

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	Sukauptoji vertė
Visa tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų, patvirtintų dokumentuose, kuriuose nustatomos veiksmų rėmimo sąlygos, suma	EUR	11 606 522,24	16 417 000,00	0,00	28 023 522,24
Visa įgyvendinant veiksmus paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	27 924 742,93
Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagalbos maistu teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	27 924 742,93
Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagrindinės materialinės pagalbos teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00
Visa Komisijai deklaruota tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	0,00	0,00	11 004 687,00	11 004 687,00

Paskirstytos pagalbos maistu produkto rodikliai

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	Sukauptoji vertė
Vaisių ir daržovių kiekis	tonos	0,00	75,16	139,81	214,97
Mėsos, kiaušinių, žuvies ir jūros gėrybių kiekis	tonos	142,98	185,64	260,53	589,15
Miltų, duonos, bulvių, ryžių ir kitų krakmolingų produktų kiekis	tonos	2 388,89	3 669,17	3 486,63	9 544,69
Cukraus kiekis	tonos	371,00	906,56	676,60	1 954,16
Pieno produktų kiekis	tonos	0,00	182,84	333,63	516,47
Riebalų, aliejaus kiekis	tonos	426,72	540,55	610,58	1 577,85
Perdirbtų maisto produktų, kitų maisto produktų (nepriskirtų prie minėtų kategorijų) kiekis	tonos	0,00	365,10	407,50	772,60
Paskirstytos pagalbos maistu bendras kiekis	tonos	3 329,59	5 925,02	5 915,28	15 169,89
Tik už maisto vežimą, skirstymą ir sandėliavimą pagal VP sumokėta dalis	%	0,00	0,00	0,00	
EPLSAF lėšomis bendrai finansuoto maisto dalis, atitinkanti partnerių organizacijų paskirstytą bendrą maisto kiekį	%	71,50	59,16	52,27	

Bendras paskirstytų valgio porcijų, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00
Bendras paskirstytų maisto davinių, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	755 660,00	1 468 371,00	1 220 445,00	3 444 476,00

Paskirstytos pagalbos maistu rezultato rodikliai

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	Sukauptoji vertė
Bendras pagalbą maistu gaunančių asmenų skaičius	skaičius	272 113	250 560	218 769	741 442
15 metų ar jaunesnių vaikų skaičius	skaičius	57 273	57 688	60 627	175 588
65 metų ar vyresnių asmenų skaičius	skaičius		9 138	9 109	18 247
Moterų skaičius	skaičius	67 208	83 898	110 086	261 192
Migrantų, užsienio kilmės dalyvių, mažumoms (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus) priklausančių asmenų skaičius	skaičius	996	2 616	3 227	6 839
Neįgaliųjų skaičius	skaičius	13 693	18 866	19 710	52 269
Benamių skaičius	skaičius		566	506	1 072